

Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över betänkandet Bättre skydd mot diskriminering (SOU 2016:87)

Hovrätten konstaterar i likhet med utredarna inledningsvis att Sverige i dag lever upp till landets internationella åtaganden vad gäller arbetet mot diskriminering, men att det såsom utredningen påpekar finns utrymme för förbättringar och effektiviseringar. Hur arbetet mot diskriminering närmare bör organiseras och resurser för detta fördelas är närmast en politisk fråga som hovrätten inte har anledning att ha synpunkter på. Hovrätten har emellertid, utifrån de rättsliga aspekter som aktualiseras i betänkandet, följande synpunkter att lämna på förslaget.

Förtydligande av Diskrimineringsombudsmannens (DO:s) roll och uppdrag

- DO:s talerätt

Hovrätten instämmer i utredningens slutsats i fråga om behovet och lämpligheten av ett förtydligande av DO:s roll och uppdrag genom en ändring i bestämmelsen om DO:s talerätt (6 kap. 2 § diskrimineringslagen). Hovrätten har inget att invända mot den föreslagna lydelsen av bestämmelsen.

- DO:s arbete med att verka för att parterna ska nå en samförståndslösning

Hovrätten delar inte utredningens uppfattning om att DO bör verka för förlikning mellan parterna i större utsträckning än vad myndigheten gör i dag. Av utredningen framgår att de ärenden hos DO som i dag blir aktuella för frivilliga överenskommelser är sådana som har bedömts lämpliga för en domstolsprövning. DO beskriver det som att myndigheten är noggrann med att inte blanda ihop rollen som opartisk tillsynsmyndighet med en roll som part/ombud för den enskilde. DO framställer därför inte skadeståndsanspråk för den enskildes räkning innan utredningen visar att det finns grund för anspråket, d.v.s. att den enskilde har rätt till upprättelse. DO verkar inte heller för förlikning i ärenden där

rättsläget är oklart. Enligt hovrättens mening gör DO lämpliga överväganden i detta avseende och det kan starkt ifrågasättas om det är förenligt med DO:s roll att verka för förlikningar i större utsträckning. DO kan i detta hänseende inte likställas med t.ex. en intresseorganisation. Hovrätten avstyrker därför förslaget om införande av en ny bestämmelse i diskrimineringslagen enligt vilken DO i samband med att en anmälan utreds bör undersöka om det finns förutsättningar att nå en samförståndslösning om det inte är olämpligt (utredningens förslag till 4 kap. 2 § diskrimineringslagen).

Förslaget om att det ska inrättas en diskrimineringsnämnd för prövning av diskrimineringstvister.

Utredningen har på ett övergripande sätt redogjort för dess överväganden om hur en diskrimineringsnämnd skulle kunna arbeta och vara organiserad. Utredningen har konstaterat att ytterligare överväganden krävs. I brist på ett färdigt förslag finner hovrätten det inte möjligt att för närvarande ta ställning till de rättsliga frågor som kan komma att aktualiseras av ett sådant förslag.

Bevisbördereglerna

Hovrätten instämmer i utredningens slutsats i fråga om lämpligheten av en ändrad lydelse i den särskilda bevisregel som gäller för diskrimineringstvister (6 kap. 3 § diskrimineringslagen). Någon ändring i sak är inte åsyftad. Genom att dela upp gällande bestämmelse i två led (meningar) tydliggörs att det är fråga om en presumptionsregel. Hovrätten har endast den invändningen att de två leden bör stå i samma stycke. Att dela upp bestämmelsen och inleda ett nytt andra stycke med ”Detta” kan nämligen leda till oklarheter ifråga om vad ”Detta” syftar på.

Bevisbördereglerna i föräldraledighetslagen, skollagen och lagen om särskilt skydd mot repressalier för arbetstagare som slår larm om allvarliga missförhållanden bör, såsom utredningen föreslagit, ändras på motsvarande sätt.

I handläggningen av detta ärende har deltagit hovrättspresidenten Fredrik Wersäll, hovrättslagmannen Monika Sörbom och tf. hovrättsassessorn Madeleine Nilsson, föredragande.

Fredrik Wersäll

Madeleine Nilsson